

Let volnosti lidí a zvířat

Jubilejní patnáctý ročník Letní Letné otevřel očekávaný francouzsko-katalánský soubor Baro d'Evel Cirk Cie, který poprvé na festivalu pracuje se zvířaty. Jejich představení **Bestias** ale není žádná drezúra, naopak je postavené na přirozeném spojení lidí, koní a ptáků, na jejich vztahu a obapolné důvěře. Je to také víc sugestivní pohybové divadlo než cirkus. A to je dobře.

JANA MACHALICKÁ

Bestias má do jisté míry téměř podobu rituálu, nabízí působivé a vypjaté emotivní obrazy a je postavené nejenom na sepětí herců a akrobatů se zvířaty, ale také na přirozeném prolínání pohybu, tance, akrobacie, živé hudby a zpěvu. Má ale také jeden problém, který tuto celistvost rozbíjí a bohužel vznikl při přenosu do českého prostředí. V **Bestias** je řada mluvených pasáží a tvůrci se rozhodli poměrně velké části z nich říkat česky. Při úvodním přivítání to zní roztomile a publikum to jistě oceňuje, v průběhu představení jasně vystupují limity, soubor se sice iniciativně naučil české věty, ale pochopitelně česky neumí a není mu rozumět.

Často je tento slovní komentář zbytečný a když herci rozvíjejí dramatické dialogy v češtině, působí křečovitě. Vstupují totiž na tenký led, kdy nemohou improvizovat a je vidět, jak jen opakují naučená slova. Inscenace se tak rozbíjí a tyto výstupy mají retardační účinek.

Labyrint s kresbami

Je to škoda, protože vytvořený koncept mluvené slovo v podstatě ani nepotřebuje, říká vše pohy-

V manéži. Na Letní Letnou poprvé v historii dorazil soubor s živými zvířaty.

FOTO LETNÍ LETNÁ

bem, gesty, zpěvem, silnou emocií, umí se vyjádřit metaforou. Efektivní je začátek, diváci jsou vpuštěni po skupinkách a procházejí dokola jakýmsi labiryntem, na jehož bílých látkových stěnách jsou černé primitivní kresby postav a zvířat jako v prehistorické jeskyni, za nimi se pak objeví silueta zvolna kráčejícího koně s jezdcem.

Herce i akrobaty od první chvíle vytvářejí sled snových obrazů, je tu něco archetypálního, velmi živočišného. Obrazy prostřihují různé klaunerie a také hudební čísla, Camille Decourtye, jedna z vůdčích osobností souboru, je mimochodem vynikající zpěvačka, která hladce zvládá několik žánrových poloh.

Koně volně a radostně probíhají manéži, doslova si hrají, radost z běhu z nich doslova sálá, krásný je výjev, kdy si jedna kobylka se svou průvodkyní hraje na schovávanou a pak si v manéži ironicky odfrkne. Nebo si jen tak lehne, aby si trochu pospala, ale jablko dostane její lidská partnerka. Ale báječný je i havran a andulky, jsou to partneri se smyslem pro humor, až už si havran důležitě vyslápne, prolétává manéži či se vysloveně baví tím, že svému lidskému protějšku může ukrást tužku. Nebo mu škube papír s proslovem, který pak šikovně chytá v letu.

Magicky a přízračně působí scéna evokující naši Jízdu králů – objevují se dvě jezdkyne na ko-

ních – divoženky s vysokými slámenými a archaicky vyhlížejícími „hnízdy“ na hlavách, která se nahoře zužují do jakéhosi háčku. Klusem objíždějí manéž v době za ní, v rychlém pohybu jsou vidět jen vršky jejich „čepic“. Archetypální linka pokračuje s tajemnými bytostmi, kmenem, který se vynořil z dávnověku – tito slámoví lidé připomínající neforemné balíky ozvládných stébel na posečené louce tančí divoký, skoro výhrušný tanec.

Óda na společnou svobodu

Kruhová manéž má dva protilehlé vchody a rychlé příchody a odchody, doslova průlety hracím prostorem určují rytmus. Choreografie je pečlivě postavená a ví,

jak skloubit rozmanitost prostředků v kompaktní a plynulý celek. Spojení se zvířaty perfektně funguje a hlavně ze společných akcí vyplývá, kolik „lidského“ je v každém z nich, je to svým způsobem óda na volnost, na společně sdílenou svobodu.

Tak i v závěrečné scéně „vyrostte“ v manéži vysoká větev, na níž se mrštně šplhá jedna z akrobatek jako divoká kočka. Lidský a zvířecí svět je nedělitelný, lidské vlastnosti se od těch zvířecích až tak neliší.

Baro d'Evel Cirk Cie: Bestias (Francie)

Umělecké vedení: Camille Decourtye a Blai Mateu Trias
Letní Letná, Praha, 16.–20. 8.

Inženýr Paroubek je zamilovaný

BŘETISLAV RYCHLÍK
režisér

DÍZE

Don Juan a Jindřich IV. české politiky, bývalý premiér země a kandidát do Senátu inženýr Jiří Paroubek, je sice přelétavý mezi ženami i politickými stranami, ale zdá se, že jedné láске je věrný. Miluje dramatika a komentátora Karla Steigerwalda. Miluje ho vášnivě inženýrskou, používá všechny zbraně svého sexy mozku, z nichž tou nejsilnější je humor. Koketně nazýval Steigerwalda „psychotikem“ a „bývalým bolševikem“.

Někdejší náměstek komunistických Restaurací a jídelen, toho ráje protikomunistického odboje šmelení, okrádáním, pančování, toho disentu kultury stravování, zatoužil poznat nějakého bolševika. V Ra Ji ani v ČSSD totiž nikdy žádného nepotkal. Tak si ho vysnil ve své láске. Vzárušený touto představou přitvrdil, a nazval ho dramaturgem normalizačních slátanin. Co na tom, že psychotik je vážná duševní porucha, Steigerwald nikdy bolševikem nebyl a autor divadelních her je dramatik. Navíc divadelních her zakazovaných, které patří k tomu nejsilnějšímu, co v českém dramatu bylo napsáno. Láška je slepá.

Po prohraných volbách v roce 2006 okouzil inženýr výbuchem žárlivosti a obvinil objekt své vášně z práce v žoldu politického soka. Druhý den se pokorně omlouval. Ale Steigerwald stále nepřicházel. Tak musel inženýr k němu. Vysnil si dokonce jejich setkání. „Když jsem se kdysi sešel s Karlem Steigerwaldem při nějaké příležitosti u skleničky vína, pochopil jsem, že mám před sebou na prostého exota. To, že byl oblečen pestrobarevně jako papoušek, mě nijak zvlášť nerušilo.“

Steigerwald je pověstný střídmostí v oblékání, nikdy se se zamilovaným inženýrem u sklenky nesešel, ale erotickým snům se nedá bránit. A neopětovaná láska je polem postupných deviací. Inženýr Paroubek chce Steigerwalda vzrušit ukázkami narotofilie, používá vulgární nadávky, nazývá svou lásku hlupákem. Nezabírá nic. Ve hře Karla Steigerwalda *Hraj komedii* prací postava ministra, burana osahávajícího herečkám zadnice a nechávajícího si říkat hrabě: „Mám ruce jako klavírista. Talent ne!“

Do Toronta míří filmy s českou účastí

TORONTO/PRAHA Na filmový festival do Toronta, jehož 43. ročník se uskuteční od 6. do 16. září, míří i vítězný snímek z letošního ročníku Berlinale *Nedorýkej se mě (Touch Me Not)*. Českým koproducentem je společnost Pink Radovana Šifra. Na torontském festivalu se tak představí několik snímků z českou účastí. Už dříve bylo oznámeno, že v Torontu bude uvedena road movie Olma Omerzua *Všechno bude*. Na festivalu také promítnou vítězný snímek karlovarského festivalu *Je mi jedno, že se zapíšeme do historie jako barbaři*, který natočil rumunský režisér Radu Jude, a dokument Vitalije Manského *Svědčkově Putinovi*. Všechny snímky podpořil český Státní fond kinematografie. čtk

Devadesátá léta skončila. Zemřel DJ Loutka

PRAHA Ve věku jednapadesáti let zemřel jeden z nejnámějších českých dýdžejů a výrazná postava tuzemské taneční scény Michal Maudr, vystupující pod pseudonymem DJ Loutka. Napsal to včera zpravodajský web iRozhlas.cz s odkazem na hudební server www.rave.cz. Informaci potvrdila Lenka Senová, dramaturgyně klubu Roxy, kde DJ Loutka vystupoval. Podle Blesk.cz spáchal Maudr sebevraždu.

Rezidentem v Roxy

DJ Loutka začínal kariéru v legendárním pražském klubu Bunkr, poté prošel klubem Futurum, kde se věnoval především kytarovým a new wave projektům, později se stal rezidentem pražského klubu Roxy v Dlouhé ulici.

Byl také důležitou osobou v prvním houslovém uskupení v České republice s názvem ToMaMiv, uvedl iRozhlas.cz. Spoluzaložil agenturu Roxydust a je autorem legendární kompilace Housebox 1 českého vydavatelství Nextera, napsal server rave.cz.

DJ Loutka hrál také po boku světových dýdžejů jako jsou Carl Cox, Darren Emmerston, Silicon Soul, Terry Francis nebo DJ Sneak. Společně s DJ Trávou je považován za nejznámějšího protagonistu české houslové scény. čtk

Hudba jako posila naděje

„Zapomínat se nesmí,“ říká Jiří Polák, iniciátor festivalu **terezínských skladatelů** Věčná naděje, který se od včerejška koná v pražském Rudolfinu a Magdeburských kasárnách a kulturním domě v Terezíně.

MARTA ŠVAGROVÁ

Otom, že v terezínském ghettu byli věznění rovněž židovští umělci a že tu vznikla mnohá díla, jež se v Terezíně i uváděla, se ví a některá jména například skladatelů, kteří prošli terezínskou přestupní stanicí k vyhlazovacím táborům a již zahynuli v letech 1944 či 1945 (jen málo z nich přežilo), během let rezonují v českém i světovém povědomí. Viktor Ullmann, Pavel Haas, Hans Krása, Gideon Klein...

Osudy a tvorba dalších jsou frekventovány méně nebo jsou dokonce zapomenuty. V prostředí terezínského ghetta působili například Egon Ledec (1889-1944), Carlo Taube (1897-1944), Hans Winterberg (1901-1991), Sigmund Schul (1916-1944), Karel Reiner (1910-1979), Robert Dauber (1922-1945) a Rudolf Karel (1889-1944), ten zahynul jako vězeň policejní věznic gestapa v terezínském Malé pevnosti.

Loni vznikl Nadační fond Věčná naděje a začal pracovat Institut

terezínských skladatelů, který plánuje péči o „terezínská díla“ a studijní, badatelskou a ediční činnost. Věčná naděje se jmenuje i festival terezínských skladatelů (a Gustava Mahlera, jenž k tématu česko-německo-židovské hudby střední Evropy pochopitelně patří), jeho první ročník začal včera a potrvá do neděle.

Originálně roztroušené po světě

„Institut terezínských skladatelů, který jsme založili, má pečovat o díla, jež v ghettu vznikla a provozovala se,“ říká člen správní rady nadačního fondu a iniciátor festivalu Jiří Polák s tím, že cílem je dotáhnout v budoucnu práci například ke kritickému vydání skladeb, založit akademii pro studenty a odborníky, využívat studijní a pedagogické pracoviště a také dokumentační centrum možná třeba s kopírovacími partitury, jejichž originály jsou roztroušeny po světě.

„Každý jednotlivý osud je originální a srdcervoucí, zapomínat se nesmí; je ovšem nutné pro to i něco dělat,“ míní nejen s ohledem na zkušenost svého otce Erika, jenž ve čtrnácti letech prošel terezínským ghettom a naštěstí přežil i selekcí v Osvětimi (později jmenovitě terezínské osudy popsal v knize *Tři kapitoly*). „Chceme připomenout, že hudba, která v Terezíně vznikala a měla životodárný význam pro autory i pro posluchače, neboť jim umožnila zapomenout na tíživou situaci a přenést se aspoň na chvíli do

Tragický osud. Hudební skladatel Hans Krása (1899-1944) patřil mezi ty, kteří nepřežili Osvětim. REPRO LN

jiného světa, byla zároveň kvalitní, což je zřejmé i po tolika letech.“

Jiří Polák doufá, že koncerty, ale i setkání mladých lidí z celého světa, jež Institut pozval na přednášky, hudební matiné, workshopy, kurzy i konference ve dnech 21.–24. srpna na téma Terezínských skladatelů: Umění nebo historie?, navedou novou generaci k přemýšlení o událostech, jež by měly být zásadním varováním pro současnost i budoucnost.

Osm koncertů Praha – Terezín – Praha

Včera se v pražském Rudolfinu uskutečnil komentovaný koncert